COVID-pandemie in de eerstelijnsgezondheidszorg: organisatie en functioneren van Antwerpse huisartsenwachtposten en triageposten ten tijde van de eerste golf van de COVID-19 pandemie – een kwalitatieve benadering

Haio: BROUWERS Eline , KUL
Promotor: BASTIAENS Hilde , U.A.
Praktijkopleider: BAUWENS Tine , DE LOECKER Yves , HENDRIKS Dirk , VANDEREYKEN Frederik

Context: Naar aanleiding van de COVID-19 pandemie werden op 26 februari 2020 vanuit de Belgische overheid de eerste instructies gegeven om de werking van de eerstelijnsgezondheidszorg te reorganiseren om verspreiding van het SARS-CoV-2 virus tegen te gaan. Deze thesis heeft als doel een inzicht te bieden hoe huisartsenwachtposten in de stad Antwerpen zich georganiseerd hebben naar aanleiding van deze COVID-19 pandemie, de werking ervan en welke lessen getrokken kunnen worden wat betreft het functioneren van de huisartsenwachtposten en triageposten ten tijde van een pandemie.

Onderzoeksvraag: Hoe is de reorganisatie van de huisartsenwachtposten tijdens de pandemie verlopen? Hoe hebben de bestuursleden van respectievelijke huisartsenwachtposten het reorganisatieproces en de werking van de wachtpost tijdens de pandemie ervaren?

Methode: Om nieuwe mogelijks transponeerbare (doch niet generaliseerbare) inzichten te vergaren omtrent de nooit eerder uitgevoerde reorganisatie van de huisartsenwachtposten tijdens een pandemie en de werking en bemanning ervan, werd gekozen voor een kwalitatief onderzoek. Aan de hand van een vooraf ontwikkeld interviewscript (bijlage 1) werd een individueel, semigestructureerd interview afgenomen met de huisartsenwachtpostverantwoordelijken van Antwerpen-Noord, Antwerpen-Zuid en Antwerpen-Centrum. Dit om een beeld te krijgen van de organisatorische maatregelen die genomen werden ten tijde van de COVID-19 pandemie, het functioneren van de huisartsenwachtposten en triageposten, en de beleving van de bestuursleden van de huisartsenwachtposten met als doel organisatorische opportuniteiten te formuleren voor toekomstige pandemieën. Er werden transcripten gemaakt van alle digitaal uitgevoerde interviews. De transcripten werden meermaals gelezen en geanalyseerd door middel van thematische analyse. Deze kwalitatieve thematische analyse maakt deel uit van een mixed method onderzoek in samenwerking met Zoon Natascha.

Resultaten: Uit de 3 interviews worden 9 thema's weerhouden: reorganisatie van de huisartsenwachtposten en oprichting van triageposten, de organisatorische coördinatie, de werking en bemanning van de huisartsenwachtposten en triageposten, logistieke ondersteuning, de wijze van communicatie, kosten en subsidies, persoonlijk beschermingsmateriaal en hygiëne, obstakels die men tegengekomen is, en tot slot een finale reflectie van de huisartsenwachtpostverantwoordelijken op heel het gebeuren.

Conclusie: Er is nood aan gecentraliseerde, professionele structuren en institutionalisering om in de toekomst op een snelle en efficiënte manier hoofd te kunnen bieden aan infectieuze epidemieën en pandemieën in de eerste lijn. Administratieve, organisatorische en praktische draaiboeken moeten uitgedacht worden die snel en uniform toepasselijk zijn in alle wachtposten en triageposten, met betrekking van lokale besturen, huisartsenkringen en huisartsenwachtposten zodat ingespeeld kan worden op lokale noden. Vaste locaties, uitgerust met de nodige logistieke en medische infrastructuur, zouden voorbehouden moeten worden om in tijden van nood gecontamineerde zorg

op een veilige manier uit te kunnen voeren. Er zou te allen tijde centraal een voorraad persoonlijk beschermingsmateriaal opgeslagen moeten worden die beschikbaar wordt gesteld voor de zorg naargelang nood. Financiële middelen, logistieke ondersteuning en een centraal coördinerend orgaan zouden, gezien het nationale tot internationale karakter van de betreffende gezondheidscrisis, aangeboden moeten worden door de overheid. Uniforme, gestructureerde communicatie en instructies voor patiënten moeten in verschillende talen toegankelijk aangeboden worden via 1 centraal kanaal, zodat men als burger in tijden van crisis gemakkelijk de weg vindt naar de meest recente en vooral betrouwbare informatie. Wat de werking van de huisartsenwachtposten betreft - zeer in tijden van een pandemie - zou een centraal telefoonnummer met een professionele telefonische triage de werking van de huisartsenwachtposten aanzienlijk kunnen ontlasten: wat is voor spoedgevallen, wat voor de huisartsenwachtpost of triagepost en wat kan wachten tot maandag bij de eigen huisarts.